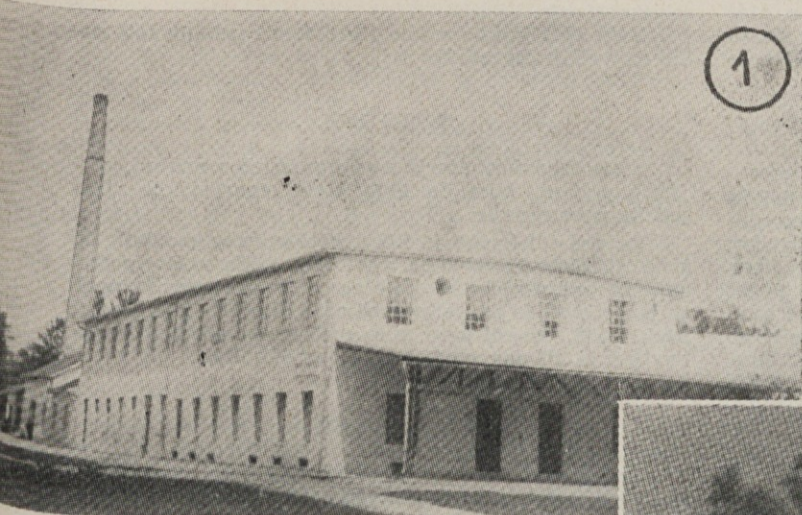

Konopljan

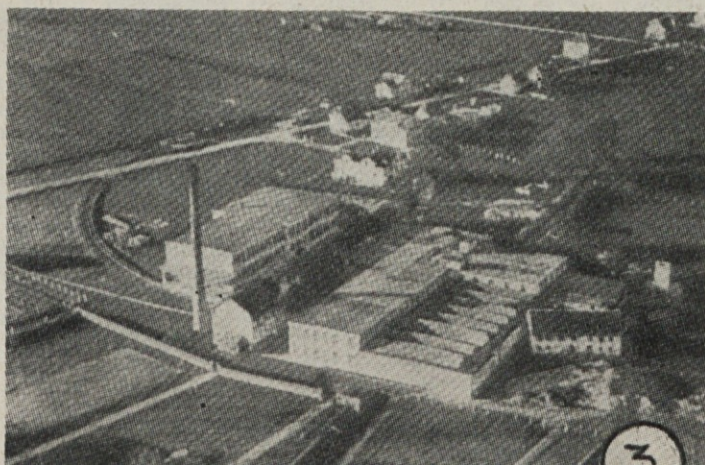
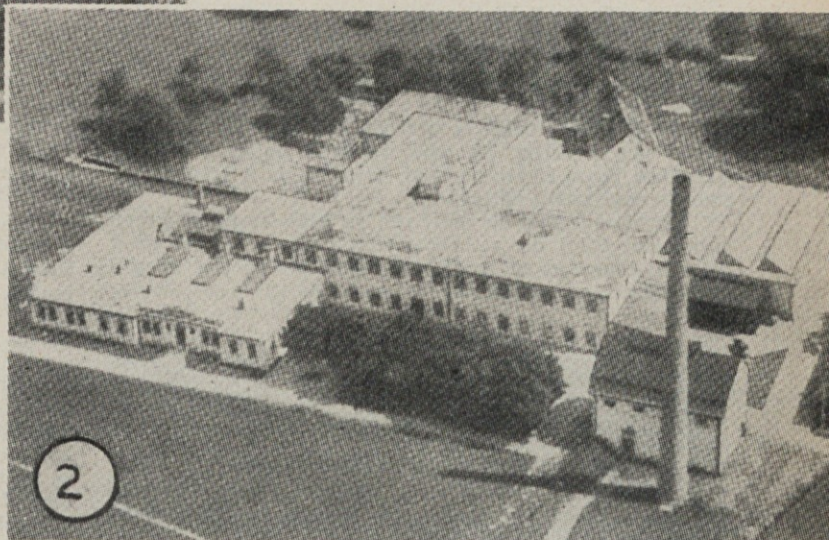
GLASILO KOLEKTIVA INDUPLATI JARŠE

ŠT. 9 - XII
SEPT. 1968
CENA 20 DIN

Induplati v slikah od 1923 do 1963

1. Posnetek iz leta 1923
2. Avionski posnetek tovarne leta 1936
3. Avionski posnetek tovarne leta 1938
4. Vhod v tovarno po asfaltiranju dvorišča

Od 30—40 letnice

Marsikdo, ki hodi v našo tovarno že več kot deset let, bo dejal, da v Induplati pravzaprav ni nič novega. To je menda občutek za tistega, ki se na okolje, v katerem dela, zelo hitro privadi, tako, da če se danes montira nov stroj, je ta jutri za njega že star. Morda pa je včasih le dobro, če pobrskamo po našem spominu in si priključimo pred oči stanje, ki je bilo pred desetimi leti. Videli bomo, da tu ne stoji več tisti stroj, na katerem je delala Francka ali Micka, temveč neke na drugem mestu stoji nov modernejši stroj itd. Opazili bomo, da so neke zidovi porušeni, drugje so zopet zrastle novi zidovi in prizidki, vse v smislu sodobnejšega proizvodnega procesa in boljše organizacije dela.

Vrnimo se za deset let nazaj, v dobo, ko smo praznovali tridesetletnico obstoja našega podjetja, in potem naprej po letih do danes, spremljajmo kaj se je v teh letih naredilo in kupilo novega. Kako so potekale investicije v desetletni dobi pri nas, nam je v prejšnji številki Konoplana s številkami prikazal dr. Jerovec. Moj namen je, da vam prikažem, koliko strojev še ni starih deset let in koliko del je bilo opravljenih za izboljšanje pogojev dela in tehnološkega procesa.

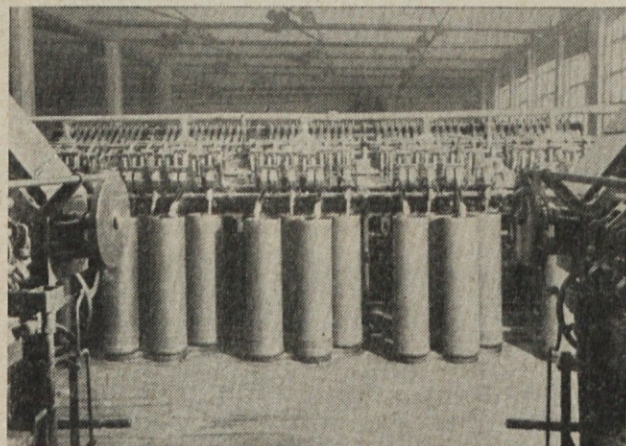
LETO 1953.

Zaradi izrabljenosti strojnega parka v tkalnici in predilnici je bilo nujno modernizirati naše delavnice za vzdrževanje strojev, ter pojačati remont tkalskih strojev. V ta namen je bil nabavljen nov skobelni stroj. Za izpopolnitev in obnovitev prevoznega parka je bil istega leta nabavljen tovorni avto OM ter osebni avto Opel-Olympia. Zaradi večje proizvodnje v tkalnici so bile kapacitete votkovih previjalnih strojev premajhne, zato smo nabavili dva nova votkova navijalna stroja za izvitke firme Schlafhorst.

LETO 1954.

Vedno večje zahteve potrošnikov po barvnem blagu so nas prisilile, da smo nabavili dodatno še dva barvalna jigra, ki sta začasno pripomogla k izboljšanju asortimenta naših artiklov.

Za modernizacijo delavnic je bila kupljena nova stružnica, tako da se sedaj marsikatera os ali gred ostruži doma in ni potrebno iskati uslug pri drugih podjetjih.

Zmogljivost predilnice se je najbolj povečala leta 1955 z nabavo nove opreme za suho predenje konoplje. Danes, deset let pozneje že dobro vemo, da moramo tem strojem preskrbeti drugačen material

LETO 1955.

Zaradi velike potrebe po konopljeni preji je bil nabavljen za predilnico nov sistem za predenje konoplje. Ta sistem se sestoji iz česalnega stroja, pokladalnega stroja, dublirke, štirih raztezalk in dveh suho predilnih strojev. Z nabavo teh strojev smo si omogočili kvalitetnejše predenje konoplje ter povečali kapacitete predilnice za ca. 150 ton preje letno.

Za izboljšanje kvalitete in rentabilnejšo proizvodnjo pri tkanju gasilskih cevi so bili nabavljeni štirje novi stroji za okroglo tkanje cevi. Proizvodnja, kakor kvaliteta istih se je močno izboljšala, tako, da so bili stari stroji že naslednje leto odstranjeni iz obrata.

V tem letu je bil nabavljen tudi nov avtobus za prevažanje naših delavcev v zimskih mesecih. Z nabavo avtobusa nam je bila dana možnost obiskovanja sednjih tekstilnih podjetij in s tem tudi naše strokovno usposabljanje.

Leto 1955 je bilo v tem 10-letnem razdobju leto naših največjih investicij.

LETO 1956.

Stare transformatorje smo zamenjali z novimi, večjih kapacitet, tako da delo glede energetskih virov poteka normalnejše.

Za našo tiskarno je bil nabavljen nov parilnik, ki sicer ni moderne izvedbe, vendar zadošča našim potrebam za parenje tiskanega blaga. Naš transportni park se je povečal še za poltovorni avto DKW in nov tovornjak TAM. Osebni avto je za naše mere odslužil in nabavljen je bil nov modernejši Opel-Kapitän.

LETO 1957.

Pripravljalnica še vedno ni dohajala proizvodnje tkalnice, zato je bil v tem letu nabavljen nov križno previjalni stroj ter še en votkov previjalni stroj za izvitke. Z nabavo tega stroja so nastali ugodnejši pogoji dela in proizvodnje, zato so se stari stroji za izvitke lahko umaknili v zaslužni pokoj.

Za izboljšanje in mehanizacijo notranjega transporta je bil nabavljen viličar, kateri je bil posebno dobrodošel našim transportnim delavcem pri nakladanju težkih zabojev.

LETO 1958.

Pripravljalnica je pravzaprav oddelek, katerega je treba vedno dopoljevati in modernizirati. Novo saško snovalo firme Plutte & Köcke je pripomoglo k boljši kvaliteti snovanja in višji proizvodnji. V istem letu so se začeli urejati tudi prostori za nove pisarne, v katerih lahko danes ljudje nemoteno delajo in tudi gosta, ki obišče našo tovarno, z veseljem pripelje v te prostore.

LETO 1959

Pričelo se je leto modernizacije in avtomatizacije naše tkalnice. Z nabavo 20 ATR strojev smo začeli tudi v naši proizvodnji uvajati avtomatizacijo. Prednost teh strojev ni samo v povečanih kapacitetah, temveč tudi v tem, da bodo ti stroji postopoma začeli zamenjavati stare nizko produktivne statve. Za dopolnitev kapacitet priprave sta bila nabavljena še dva votkova previjalna stroja Schweiter.

Modernizacija oplemenitilnice, dopolnitev kapacitet z modernimi stroji je naloga, ki še vedno stoji med nami. Z nabavo barvalnega foularda ter vodnega kollandra so bili dani šele skromni začetki v naši moder-

nizaciji. Kvaliteta barvanja ter proces sušenja tkanin se je z nabavo teh strojev mnogo izboljšala. Podane so bile tudi nadaljnje možnosti izboljšanja in razširitve asortimenta oplemenitenih tkanin. Za izboljšanje notranjih telemunikacij je bila nabavljena nova telefonska centrala s 50 številkami. S pomočjo te centrale so se odprle možnosti hitrega poslovanja. Transport — večni problem v našem podjetju — se je začel urejati z nabavo novega tovornega dvigala iz skladišča v pripravljalnico. Istočasno se je od nas poslovila tudi konjska vprega, nadomestil pa jo je vsestransko uporaben traktor.

LETO 1960.

Vse večje povpraševanje potrošnikov po konfekcioniranih izdelkih nam je narekovalo ustanovitev konfekcijskega oddelka. Z nabavo novih šivalnih strojev se je asortiment naših izdelkov močno povečal in potrošnik danes lahko kupi željene izdelke, podjetje pa je dobilo nov zelo perspektiven oddelek. Za izboljšanje asortimenta tkanin smo v tem času nabavili še 6 Jacquardov. Tudi kapacitete oplemenitilnice so se zopet povečale za dva barvalna jigra — možnosti oplemenitjenja tkanin so se zopet povečale, prav z ozirom na novo ustanovljeno konfekcijo, ki je za svoje delo potrebovala barvano blago.

Notranji transport se je izboljšal z novim tovornim dvigalom v predilnici, avtopark pa se je povečal še za en poltovorni avtomobil DKW.

V istem letu se je začela gradnja sedanje avtomatske tkalnice. Ta zgradba je bila prvotno namenjena našim delavnicam, vendar so se potrebe po industrijskem prostoru tako povečale, da je bila zgradba konec leta 1962 dograjena z malimi spremembami in služi danes kot avtomatska tkalnica.

LETO 1961

Pestrost naših tkanin se je iz leta v leto večala. Zastareli grosupeljski aparat je odslužil, treba je bilo nabaviti novega, modernejšega. V ta namen je bil nabavljen Jaggri, barvalni aparat za barvanje preje na križnih navitkih. Za pripravo mehko navitih križnih navitkov smo morali nabaviti nov križno previjalni stroj »Savio«, ki odlično služi svojemu namenu in s katerim smo zopet malo zapolnili kapacitetno vrzel v pripravljalnici.

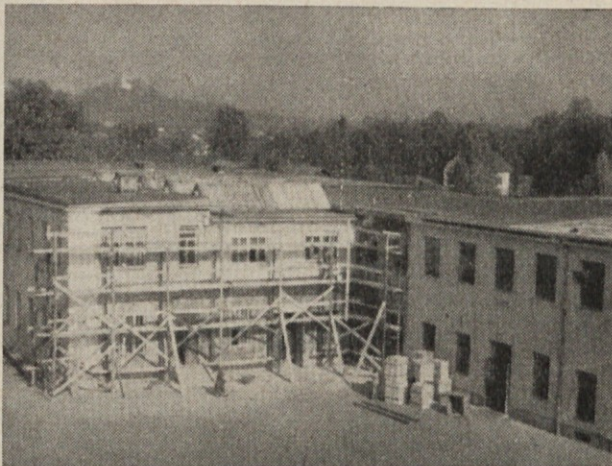
Konfekcija se nadalje razvija, z nabavo novih strojev so se zapolnile vrzeli, ki so manjkale za vzpostavitev tekočega traku, ki daje vsekakor večjo proizvodnjo.

Gradnja »delavnic« se je nadaljevala in s tem se je pripravljala potreben prostor za našo konfekcijo ter avtomatsko tkalnico.

LETO 1962.

To leto je začetek intenzivnejšega investiranja v našo tkalnico. »Delavnice« preurejene za avtomatsko tkalnico so dograjene. Izvrši se preselitev avtomatske tkalnice. Kupljeno je 20 novih »Picanol« strojev, 14 ATR iz Svilanita ter 4 ATR iz Volne Laško, kakor tudi 16 ozkih ATR iz Ivo Lola Ribar Karlovac. Kapacitete tkalnice so se močno povečale. S temi stroji je dana možnost povečane proizvodnje v letu 1963. Kupljena je bila tudi nova sušilna komora za škrobilni stroj. Rekonstruiran bo pokrtil kapacitete nove tkalnice. Privezovanje osnov se je mehaniziralo z nabavo privezovalnega stroja. Mehanizacija in avtomatizacija vse bolj prodira v naše podjetje. Gradijo se temelji za boljšo prihodnost.

Konfekcija je dobila svoj novi prostor, v katerem ima možnost razvoja. Nabavljeni so bili šivalni stroji za dopolnitev kapacitet in uvedbo športne konfekcije — izdelava šotorov.

Po skoraj štiridesetih letih so fasade dobile novo lice. Potrebne so ga bile

Oplemenitilnica je dobila zopet 2 jigra, tako da se kapacitete naše barvarne iz leta v leto večajo. Naš transportni park je dobil novo vozilo v obliki Fiat 1100 v zameno za Kapitana. V tem pogledu smo naredili sicer korak nazaj, vendar druge pomoči ni bilo.

V tem letu so bili izdelani načrti za izgradnjo nove kotlarnice. Ta investicija bo sicer težko obremenila naše finance, vendar se temu ne moremo več izogniti.

LETO 1963.

Leto težkega investiranja. Stroji kupljeni v lanskem letu padajo na breme letošnjega leta, vendar ti stroji so montirani in že producirajo, čeprav z malo zakasnitvijo. Kapacitete pripravljalnice se dopolnjujejo z novimi Hacoba avtomati iz tovarne Krušik. Nabavljena in montirana so dodatna vretena pri križno previjalnem stroju »Savio«. Za povečanje asortimenta tkanin na Picanol strojih smo nabavili še 20 Jacquardov. Športna konfekcija se je tako razširila, da je potrebovala še dodatnih 6 šivalnih strojev, vendar so kapacitete še premajhne.

Barvalna je porušila zidove, ter s tem pripravila prostor še za dva jigra, ki sta za barvanje naših tkanin neobhodno potrebna.

Iz tal zadaj za staro kotlarno se dviga novo poslopje. Poslopje v katerem bo energetski vir, vir življenja našega podjetja, nova kotlarnica. To je baza za

Štiridesetletni razvoj podjetja v slikah pravzaprav ni mogoče prikazati, ker fotomateriala ni. Prej ni temu nihče posvečal pozornosti. O razvoju imamo le druge podatke, pa še te precej skope, in pa letnice na stenah tovarniških objektov, ki nemo govore o času, ki je za nami.

Fotodokumentacija se je pričela urejevati šele s pojavom Konoplana. Iz njegovega arhiva smo izbrali nekaj posnetkov, ki nam naj predvsem prikažejo naša prizadevanja in vlaganja v zadnjem desetletju. Lahko trdimo, da smo prav v tem desetletju spremenili Jaršam videz, dosegli zavirljiv standard in položili čvrste osnove za bodoče dni.

**40 let
v besedi
in sliki**

Sl. 1: Nad vhod v podjetje sta Janko in Jernej čvrsto pridrila naš letošnji simbol

Sl. 2: Neizrabljen prostor na vrhu predilnice je najprej zasedla tkalnica, potem pa je tu dobila svoj življenjski prostor konfekcija

Sl. 3: Prav toliko časa so tudi tkalke čakale na sodobne garderobne prostore z naj-nujnejšimi sanitarijami

Sl. 4: Baraka sicer ni preveč reprezentančno poslopje, služila je pa že marsičemu. Sedaj je v njej nameščena kompletna tehnična služba

Sl. 5: Otvoritev novega, tristeznega kegljišča predstavlja nadaljevanje vlaganj v postopno ureditev športnega centra med Jaršami in Količevim

Sl. 6: Kako smo bili veseli prvih avtomatov za izvitke leta 1954 v pripravljalnici! V primerjavi s »kopsaricami« kot stari Ford napram sodobnemu avtomobilu!

Sl. 7: Se najbolj nam simbolizira daljšo preteklost turbina z generatorjem. 60 kilovатов zmore, kadar je struga polna. Kljub temu ji streže po daljšem življenju gradnja nove kotlarne

Sl. 8: Tudi za dvig standarda smo veliko investirali. Prvenec tovrstne dejavnosti je vsekakor družinski in samski blok

Sl. 9: Novim strojem so morale odstopiti prostor stare stavbe. Odpremili smo jih v Osijek, kjer bodo še pomagale tkati dinarje za nove

Sl. 10: Za počitek, oddih, šport in zabavo nam služi dom na Mali planini

Sl. 11: President avtomatske stavbe so naša najmlajša investicija v tkalnici

Sl. 12: Jaggrijev barvalni aparat. Precej mark in dinarjev smo odšteli zanj, pa nam ni žal

Sl. 13: Prve kolesnice na pravkar položenem asfaltu. Na tem prostoru so včasih štrlela kvišku dvokolesa.

Sl. 14: Nova stavba »delavnic« ni nikoli služila namenu, za katerega se je pričela graditi. Bo mogoče to kdaj pozneje, za 50-letnico?

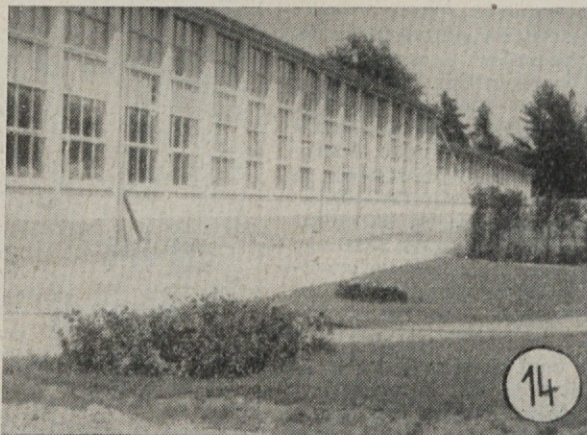
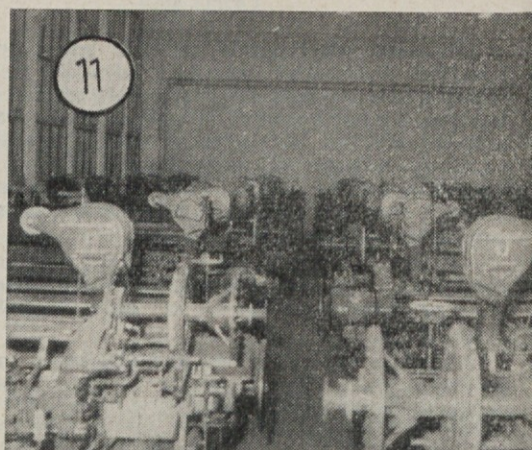
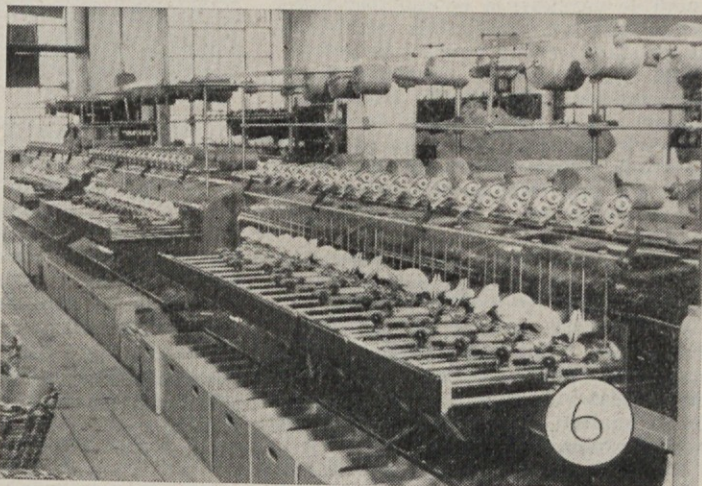
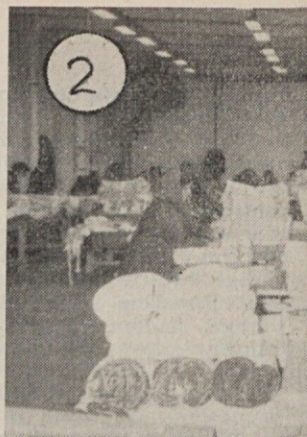
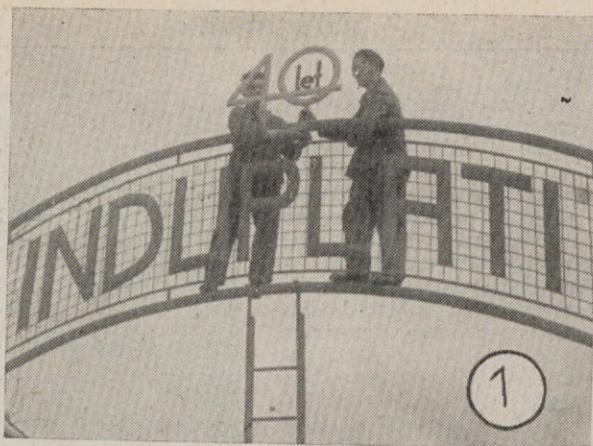
Sl. 15: To so fantje, ki jim v naši republici ni enakih. Prav letos nas bodo zastopali na olimpijadi industrijskih gasilskih enot v Franciji

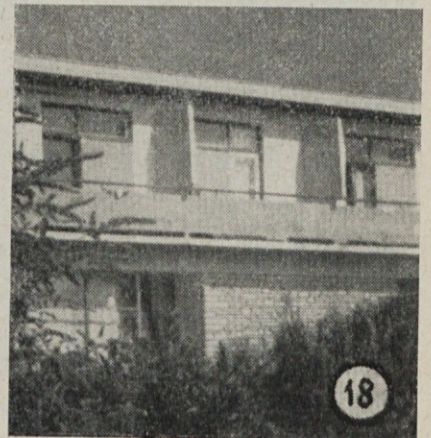
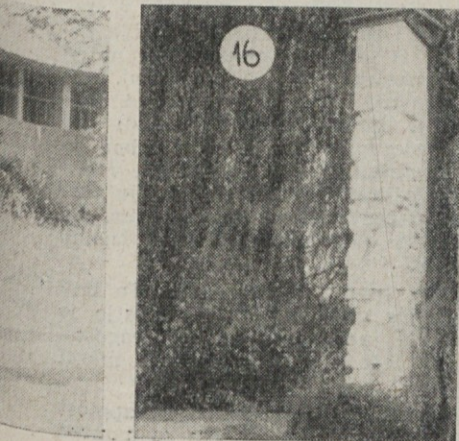
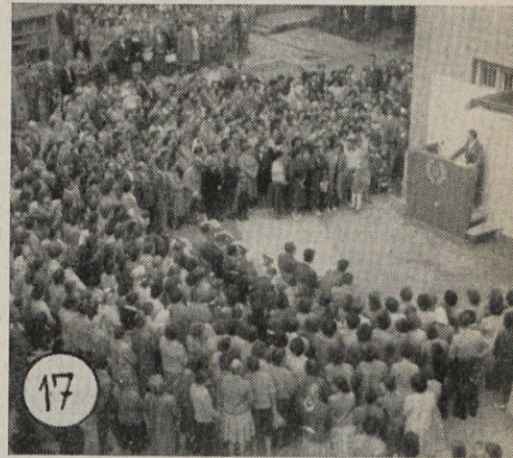
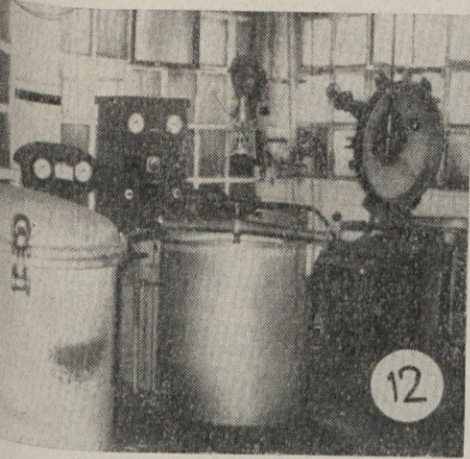
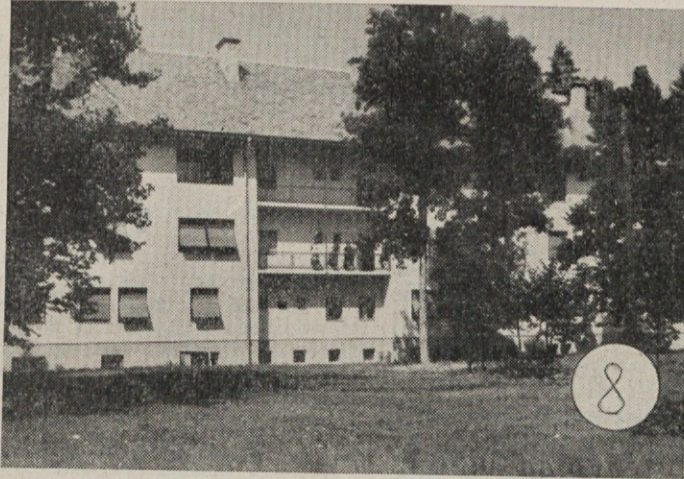
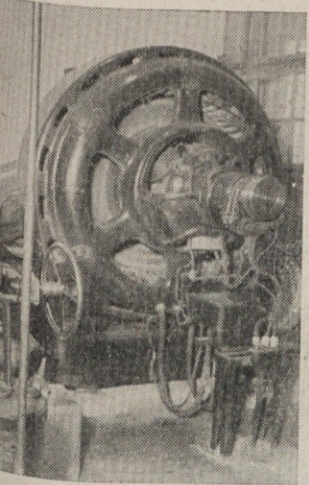
Sl. 16: Na vse, ki jim je v naših najhujših časih zemlja vsrkala kri, nas spominja beli marmor z vklesanimi imeni

Sl. 17: Proslava desetletnice samoupravljanja. Kolikokrat smo se tako ali drugače sestali z vedno določenim namenom?

Sl. 18: Počitniški dom v Umagu

Sl. 19: Kdo jo ne pozna, našo menzo? Preurjena je, svetla, moderna. Koliko kalorij nam je že pripravila?

PROGAM PROSLAVE 40-LETNICE OBSTOJA PODJETJA V SOBOTO DNE 21. SEPTEMBRA.

Združena proslava 40-letnice obstoja našega podjetja in 13-letnice delavskega samoupravljanja se bo pričela ob 9 uri. Zbrali se bomo na tovarniškem dvorišču pred tribuno, ki bo postavljena ob steni predilnice.

Proslavo bo otvoril predsednik sindikalne podružnice. Pozdravi vse navzoče in goste ter preda besedo predstavniku samoupravnih organov. Ta opiše vso pot razvoja delavskega samoupravljanja, njegov pomen za delavski razred vsega sveta. Sledi govor tov. direktorja o našem delu, težavah, uspehih in izgledih v bodočnosti.

Pred pričetkom proslave bodo mojstri razdelili denar.

Po proslavi bo skupen odhod na športno igrišče za tovarno. Na sporedu bodo tudi razne zabavne točke, kot na primer: tekma požeruhov, napihovanje balončkov ipd. V tradicionalni tekmi se bosta v nogometu pomerili moštvi: tekstil : režija.

Dopoldanski program se bo končal okoli 13. ure. Popoldanski pa se ob začel ob 16. uri in sicer z nogometno tekmo med moštvima TVD Partizan Mengeš in TVD Partizan Jarše. Po tekmi bo zabava v vseh prostorih menze! Za plesa željne noge bo igral zabavni ansambel.

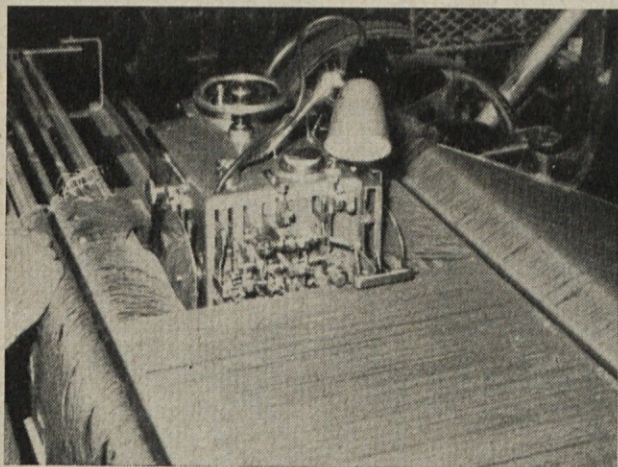
V primeru deževnega vremena drugi del proslave odpade, prvi pa se bo vršil v naši sindikalni dvorani.

Na ta dan je dovoljen ogled tovarne delavcem in njihovim svojcem.

naš nadaljnji razvoj, baza brez katere ni poti v našo novo perspektivno proizvodnjo. Na tej investiciji, ki nas zelo bremeni, slonijo vsa vaša dela pri izdelavi elaboratov za nadaljnji razvoj našega podjetja. Prehod iz najstarejše dobe tekstila — lan — na najmodernejšo dobo — sintetiko. V tem nam je zasiguran naš nadaljnji razvoj in s tem ciljem mirno lahko zremo bodočnosti nasproti, čeprav nas bo to stalo še mnogo truda in težkih milijonov.

Upam, da sem s tem člankom dal skromen pregled o vlaganju naših razpoložljivih sredstev za modernizacijo našega podjetja, ne upoštevajoč ostalih malenkosti, kot so izgradnja sanitarij, garderob, asfaltiranje dvorišča, izgradnje objektov družbenega standarda kot so: menza — dom v Umagu in na Planini — stanovanja itd. Če le nečemo biti zlobni, lahko mirne vesti trdimo, da smo v Jaršah v desetih letih le veliko naredili, tako za našega proizvajalca kot za napredek naše proizvodnje!

B. S.

Avtomatični privezovalni stroj zamenjuje utrujajoče gibe prstov

Kaj vemo o spanju

Včasih so mislili, da je v možganih center za spanje, danes pa vemo, da je v možganih le center za prebujanje. Torej ni čudno to, da spimo, ampak, da se prebujamo. Dojenček spi vedno, kadar ga ne zbudi lakota, mokra plenica ali kakršnakoli bolečina. Z leti potrebujemo vedno manj spanja. Fiziološko pa je, da spimo 8 ur na dan. Nekateri ljudje se hvalijo, da jim zadostuje le 4 ure spanja dnevno, pa tudi manj. Eden takih je bil tudi Napoleon. Zanj je znano, da je podnevi dremal v sedlu in to celo pri pohodih na bitke.

Če center za prebujanje ne deluje zaradi bolečin (tromobza možganskih žil, vnetje možganov itd.) nastopi daljše spanje. Po poškodbah možganov nastopi velikokrat tudi več tednov trajajoče spanje, ne poznamo pa poškodbe, ki bi povzročila dalj časa trajajočo nespečnost.

Na Oxfordski univerzi v Angliji so napravili izkus na skupini študentov. Očesne veke so jim prelepili s kolodejem, tako, da so morali gledati v zaslepljujočo svetlobo, poleg tega so poslušali bučno plesno glasbo in dražili so jih z električnimi šoki. Kljub temu so po nekaj urah zaspali.

Sanjamo takrat, ko preidemo iz globokega sna v površno spanje. Praviijo, da so to pravljice, ki si jih pripovedujemo sami sebi, verjetno zato, da se ne bi prebudili. Z električnim slikanjem možganov so dokazali, da dojenčki ne sanjajo. Zdrav človek sanja v eni noči do 3 »pravljice«, ki so pogosto po vsebini med seboj povezane. Hoja v snu je pogostejša pri otrocih kot pri odraslih. Tak človek npr. hodi v osvetljeni sobi s prižgano žepno svetilko. Če nam uspe nadomestiti žepno svetilko s steklenico, se bo le-te oklepala njegova roka. Praviijo, da je hoja v snu izvrševanje sanj. Pri otrocih so lahko dosegli hojo v snu, če so jim za večerjo dali zelo slano hrano. Sol je kemično natrijev klorid. S tem so dokazali, da natrij draži živčne končiče. Nekateri so v spanju nasilni. Nek mož je npr. hotel v spanju zadaviti svojo ženo. Psihiater je ugotovil, da je bil ta človek v mladosti hud na svojo mater, pozneje na svojo ženo. V njem je gorela želja po maščevanju, ki je v snu prešla v dejanje! Psihiater ga je ozdravil s tem, da mu je svetoval, naj vso jezo koncentrira na svojo mater. Po kratkem času mu je to tudi uspelo. Takšne izpade istovetijo s hojo v snu.

Neprijeten pojav v spanju je smrčanje. To ima vzrok v ohlapnosti mišic grla in ust. S starostjo je ohlapnost večja, zato je tudi smrčanje bolj pogosto. Kdor »vleče dreto«, jo vleče le v globokem snu, nikoli v površnem spanju.

Če se dolgočasimo ali če smo zaspani, je napetostličnih mišic majhna, zato zdehamo. S tem se namreč

Proizvodnja v juliju 1963

Dopusti v juliju so doprinesli svoj delež k zmanjšanju proizvodnje tudi letos. Čiščenje struge Mlinščice in čiščenje parnega kotla onemogočata neprekinjeno delo naše tovarne.

Doseganje plana v juliju je bilo naslednje:

	Plan julij 1963	Plan julij 1962
Predilnica	93,6 %	96,3 %
Tkalnica	97,9 %	99,5 %
Oplemenitilnica	100 %	104 %
Tiskarna	100 %	102 %
Konfekcija	100 %	137 %

Predilnica je spet bolehala za kroničnim pomanjkanjem surovin, v tkalnici pa tudi še ni bilo urejeno navijanje votka za avtomatsko tkalnico.

Vrednost točke je bila v primerjavi z lanskoletnim povprečjem naslednja:

Predilnica	102,5 %
Tkalnica	101 %
Oplemenitilnica	104,5 %
Tiskarna	102 %
Konfekcija	105 %
Obrat za vzdržev.	104 %
Uprava	102,3 %

Prodaja v juliju 1963

V mesecu juliju so bile proizvedene in prodane sledeče količine blaga po grupah:

	Proizvedeno m ²	Prodano m ²	% na prodajo v juliju 1962
Bombažne	101 509	134 946	173,3 %
Lanene	31 906	61 367	223 %
Pollanene	242 569	297 041	227 %
Konopljene	12 242	15 535	178 %
Bombaž — konoplja	25 537	21 533	169,8 %
Lan — konoplja	3 152	3 637	127,2 %
Gasilske cevi — kg	3 333	1 896	43,7 %

Proti pričakovanju je bila prodaja v juliju zelo dobra, kljub temu da je to izrazito letna sezona, kadar običajno prodaja splošno pada. V vseh grupah tkanin je prodaja bila večja kot prejšnji mesec razen v gasilskih ceveh. Zelo močna prodaja je bila v pollanenem enobarvnem platnu, kar kaže, da je ta artikel v letnih mesecih zelo iskan. V primerjavi z julijem 1962 smo prodali 100 % več tkanin.

povrne napetost mišic. Prav tako skušamo s pretegovanjem povrniti napetost ohlapnim mišicam telesa.

Za konec pa še to: dva človeka sta tekmovala, kdo bo ostal dlje buden. Zmagal je oni, ki ni spal 168 ur 33 minut. Četrta dan tekmovala so opazili, da sta bila oba zmedena, imela sta blodnje, počenjala sta otroške neumnosti. Od petega dne dalje sta bila otopela. Po tekmovalju so morali enega izmed njiju zdraviti 4 mesece v bolnici za duševno bolne. Po tekmovalju teh dveh so sklepali, da so priznanja kaznjencev, ki jih v zaporu prisilijo z nespečnostjo do priznanja krivde, neresnična.

Makulature je bilo 4 617 m² in je za 13,2 % več kot v istem mesecu lani.

Izvoz: V juliju smo izvozili

art. 303	26 586 m ²
art. 959	522 m ²
predpasnikov	980 komadov
v skupni vrednosti 8 758 \$.	

Mesečni plan izvoza je bil presežen za 5,1 %, kumulativno za 7 mesecev pa dosežen le 69,1 %.

Nabava v juliju 1963

Na tržišču je opaziti, da nekatere vrste blaga primanjkuje in se je situacija v tem mesecu še poslabšala.

Predpisane zaloge premoga nikakor ne moremo doseči in so izgledi za preskrbo v zimskih mesecih slabi.

Nabava v tem mesecu je bila sledeča:

Surovine	Prejeli kg	Porabili kg
Premog	340 300	334 200
Bombažna preja	51 754,7	51 215,9
Stanična preja	1 707,4	2 893,5
Lanena preja Osijek	5 700,3	4 196
Laneno vlakno dol. dom	11 895	80
Laneno vlakno dol. uvoz	55 000	20 357
Laneno vlakno krat. dom.	23 339	6 446
Laneno vlakno krat. uvoz	5 000	2 500
Konopljeno vlakno dolgo	19 053	14 607
Konopljeno vlakno kratko	26 251	19 377
Leacryl	5 005,7	1 839,7

Kot je razvidno, je preskrba z lanom in konopljo zadovoljiva. Z lanaro v Petrinji smo se sporazumeli glede cene in pošiljke lanu v redu prihajajo.

Tudi iz uvoza smo prejeli lan dobre kvalitete in leacryl.

Proizvodnja od 1923 — 1963

23. septembra 1923 so se zavrteli prvi stroji naše tovarne. V tem letu je bilo montiranih okoli 40 tkalških strojev s pripadajočo pripravo, zaposlenih pa je bilo približno 50 delavcev.

Nadaljnjih sto strojev je začelo obratovati aprila 1924, število delavcev pa se je v tem času že povečalo na 120. Vse do leta 1927, ko so se odločili za razširitev tovarne, ni bilo nobenih sprememb. Šele ko so bile na vidiku državne nabave, so brž povečali spodnjo tkalnico za en šed današnjega jadrovnškega oddelka in pa nov oddelek — impregnacijo. S tem se je sortiment blaga znatno razširil. Zato ni čudno, da je bilo leto 1928 eno najplodnejših. Isto leto so tovarno zopet pomembno razširili. Sezidali so novo kotlarno, tkalnico pa zopet povečali za dva šeda, torej do velikosti današnje spodnje tkalnice. Vse te novogradnje so zmogljivost tkalnice znatno dvignile in z montažo težkih statev se je sortiment izbire še povečal.

Po letu 1928. je nastal v gradnjah zopet premor brez večjih sprememb. Vse do leta 1934. v Jaršah ni zapel kramp in tesarji niso postavili zidarskih odrov.

Leta 1930. je v Evropi nastala gospodarska kriza, katera tudi Jaršam ni prizanesla. Nenadoma je zmanj-

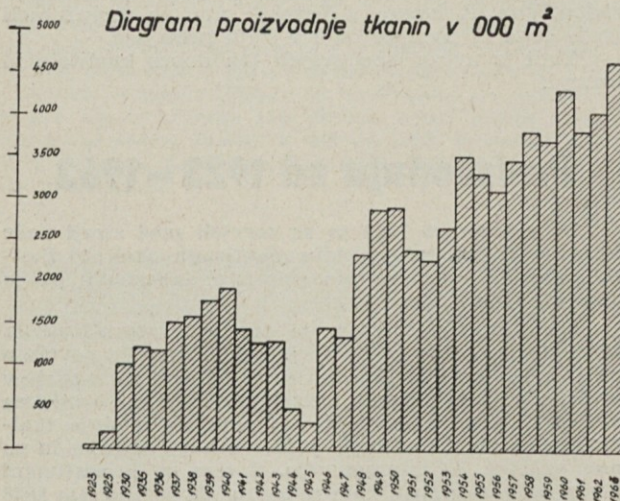
Iz ekonomskih enot

Ko v jubilejnim letu pregledujemo naše rezultate iz preteklosti in delamo plane za prihodnost, pogledjmo tudi našo oplemenitilnico, kako se je njena podoba izpreminjala v vseh teh letih, kakšna je danes in kakšno si zamišljamo v bodoče. Ne bom navajal števil, ne letnic, o tem je bilo že mnogo napisanega. Pogledjmo najprej največji oddelek oplemenitilnice t. j. barvarno, ki je v vseh teh letih nazaj doživela največ izprememb. Kje je bil njen prvi prostor, danes niti ne vemo, saj za nekaj lesenih čebrov in kadi, iz katerih

kalo dela in začelo se je odpuščanje delavcev. V tkalnici je teklo samo polovica strojev. Vse to je trajalo do leta 1934. V naslednjih letih je tekstilna industrija v Jugoslaviji doživela svoj največji procvit. Zidarji so zopet postavili odre, tovarna pa je sprejela v svoje okrilje nove delavce, tako da je njih število naraslo na 250. Proizvodnja tkanin se je pričela z leta v leto rapidno dvigati.

V letu 1937. je bila zgrajena in montirana predilnica. Lahko rečemo, da je zid predilnice v Jaršah eden od najpomembnejših dogodkov v razvoju tovarne. Po zgraditvi tega novega oddelka je število delavcev naraslo čez 500. Nadaljnje razširitve podjetja so bile izvršene v letih 1939. in 1940, ko so povečali oplemenitilnico.

Iz diagrama je lepo razvidno, da je v letih vojne proizvodnja bila zelo nizka, kar dokazuje dezorganizacijo okupatorja in pa sabotažno delovanje aktivistov.

Po osvoboditvi je podjetje obratovalo samo v eni izmeni, ker je bilo brez surovin za predilnico in tudi za tkalnico je primanjkovalo preje. Vendar se že leta 1946 pojavi porast proizvodnje, katera v naslednjih letih, do leta 1950, močno naraste zaradi povečanja produktivnosti, ki se je nasproti letu 1940 dvignila za 35⁰/₀.

je bil sestavljen tedanji strojni park, za barvarno niti ni bil potreben posebno velik prostor. V teh kadeh barvana preja je zadostovala za tedanje potrebe tkalnice. Ko pa so pričeli z barvanjem tkanin, so od nekdaj privlekli dva stara barvalna jiggra »Zittaver«, katerima se je nato priključil še tretji avtomat »Benninger«. Po osvoboditvi so bile potrebe po enobarvnih tkaninah vedno večje in iz Zagreba smo nabavili še dva avtomatska jiggra. Računali smo, da bodo ti stroji zadoščali za naše potrebe, toda asortiman naših artiklov se je izpreminjal iz leta v leto, vedno manj je odhajalo na trg surovih tkanin in vse večje je bilo povpraševanje po barvanih, tako da niti tretja izmena v barvarni ni mogla kriti vseh potreb.

Ko je domače podjetje »Kovinar« iz Kranja pričelo izdelovati domače avtomate, smo bili med prvimi, ki smo bili prisiljeni, da se jih nabavimo. Prvima dvema sta čez leto dni sledila še druga dva. Izgledalo je, da bomo s to baterijo jiggrov kos nalogam, toda niti tri izmene niso mogle dohiteti tkalnice in že se je pričelo nevarno kopičenje zalog v prejemarni, zato smo morali del naših tkanin voziti v barvanje drugam. Ker pa je iskanje uslug po drugih tovarnah mnogokrat vezano z velikimi težavami, smo se odločili, da si nabavimo še dva stroja. Pred dnevi sta že prispela v tovarno in z njima smo povečali število na deset, s tem strojnim parkom v barvarni pa upamo, da bomo kos tkalnici in da ne bo potrebno kupovati še novih, saj jih v sedanji prostor barvarne tudi ne bi imeli več kam postavljati.

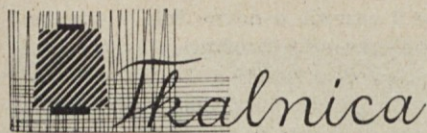
Za barvanje preje smo uporabljali kadi in pa star aparat za križne navitke, ki pa je zaradi svoje konstrukcije dopuščal le barvanje z direktnimi barvili. Ta način barvanja je bil zamuden in tudi ni mogel slediti vedno večjim potrebam tkalnice po barvani in beljeni preji. Stare kadi in aparat je zamenjal nov moderen barvalni aparat »Jagri«, ki krije danes vse potrebe po barvani preji, z montažo odsesalne naprave, ki je že v tovarni, pa bi kapacitete aparata znatno povečali. Tkanine, ki jih barvamo na jiggrih, imajo, posebno če so goste, to napako, da so pobarvane samo na površini, prebarvanje na teh strojih ni možno. Da bi dosegli čim boljše prebarvanje tkanin, smo nabavili barvalni trovaljni foulard »Benteler«, s katerim dosegamo mnogo boljše prebarvanje tkanin, ima pa to pomanjkljivost, da je za večino naših tkanin preozek in zato ta stroj mnogokrat ni izkoriščen. Poleg teh novih strojev je bil montiran v oplemenitilnici še stroj, brez katerega si danes dela sploh ne moremo zamisliti, to je vodni — ožemalni kalander »Küsters«. Kaj pomeni ta stroj za nas, se zavedamo šele takrat, kadar zaradi popravil izpade iz produkcije. Kot v večini tekstilnih tovarn je tudi pri nas poseben problem sušenje tkanin. Ker naše vesna sušilnica tudi v treh izmenah ni mogla posušiti vsega blaga, smo nabavili cilindrično sušilnico. Čeprav ni nova, vendar je uporabna za ozke tkanine, v zvezi z apretirnim foulardom pa za apretiranje kanafasa in impregniranje ozkih plahtovin, vendar čakamo na povežavo foularda s sušilnimi bobni že več kot leto dni.

Najmanj sprememb je doživljal oddelek impregnacije, saj tu razen dvojnih korit pri foulardih ni bilo ničesar napravljenega in človeku se včasih zazdi, da je ta častitljiva starina zaščitena in da nobena izprememba na njej ni dovoljena. Tudi v suhi apreturi (kalandri, munga) v zadnjem času ni bilo večjih izprememb.

Potreben je nov merilni stroj v ajdustirni, sedanjega pa moramo temeljito popraviti. Dva merilna stroja bi omogočala normalno delo v dveh izmenah, česar si danes z enim samim že močno izrabljenim strojem ne moremo privoščiti. Če omenim še belilni kotel za laneno prejo, smo z našim strojnim parkom, ki je danes v oplemenitilnici, pri kraju. In kako v bodoče, ali bodo potrebni še novi stroji in kakšni. Naše stare tkanine, ki so jih nekoč izdelovali, se počasi

umikajo novim, sintetsko vlakno, ki vedno bolj osvaja svet, je našlo pot tudi k nam. Za te nove sintetske in polsintetske tkanine pa bo nujno potrebno dopolniti naš strojni park z novimi stroji, ali stare temeljito rekonstruirati. Jiggri bodo še vedno potrebni, brez njih si dela tudi v bodoče ne moremo zamisliti. Potrebovali pa bomo široki barvalni foulard, na katerem bomo lahko barvali tudi tkanine, ki so širše od enega metra. Verjetno bo potrebno dopolniti barvalni aparat »jagri« še z enim kotlom za barvanje in enim kotlom za izkuhovanje, ker se predvideva, da se bo moral večji del lanene preje obeliniti na križnih navitkih. Za beljenje tkanin pa bomo morali nabaviti širinski belilni stroj in pozneje k temu še širinski pralni stroj. Nad vse potreben stroj, brez katerega si delo v oplemenitilnici sploh ne moremo predstavljati, je sušilno razpenjalni stroj. Ta stroj bi nam služil za sušenje tkanin, skupaj z novim apretur-nim foulardom pa bi na njem vršili impregniranje tkani-nin. Z dodatnimi komorami bi na njem vršili tudi kondenziranje in termo fiksiranje. V kolikor bi že izdelovali težko impregnirane jadvrovine bi morali urediti pred-sušilno komoro na velikem impregnirnem stroju, kotle za kuhanje flot pa opremiti z mešali in jih povezati z foulardi. To bi bila v grobem slika našega strojnega parka v prihodnosti. Jasno je, da v sedanjih prostorih oplemenitilnice vsega tega ne bi mogli nikoli postaviti, zato se predvideva nova stavba za oplemenitilnico z novimi povečanimi mehčalnimi napravami in z napravo za čiščenje odpadnih vod.

To naj bo v glavnem naš načrt za prihodnost, za katerega bomo morali skrbeti vsi, da ga čim prej uresničimo, kajti le v modernu opremljeni oplemenitilnici, bomo lahko izdelovali artikole, ki bodo vedno našli pot do kupca — to pa je želja naš vseh!

Ekonomska enota tkalnice v mesecu juniju in juliju ni izpolnjevala svojih mesečnih proizvodnih nalog. Tako smo dosegli v mesecu juniju 98,5% in v mesecu juliju 97,9% mesečnega plana. V kumulativnem doseganju smo padli pod 100% in sicer na 97,7%.

Vzrok v nižji proizvodnji je delno v demontaži 32 starih mehaničnih stavev, katere so se prodale v Osijek. Tako ima sedaj tkalnica 286 montiranih stavev, kar je za 8,3% več kakor v letu 1962.

Glavni vzroki pa so bili v pomanjkanju votka za avtomatske statve. To pomanjkanje votka je nastajalo zaradi pomanjkanja cevki in slabe kvalitete beljene lanene preje.

Zaradi slabe kvalitete surove in beljene lanene preje nam še močnejše izstopa grlo v previjanju preje iz preden na XC in navijanju votka za avtomate. Kajti vsled previsokega števila pretrgov pri previjanju in navijanju preje ne moremo doseči normalnega izkoriščenja strojev, kar pa ima za posledico manj previtih in manj navitih kg preje. Tkalski stroji ne morejo polno obratovati in proizvodnja se nam zmanjšuje.

Da bi se odpravilo ozka grla v previjanju lanene preje iz preden na XC in v navijanju votka za avtomatske statve bomo dobili verjetno že tekom meseca septembra 24 vreten vtokovih navijalnih strojev. S pomočjo teh strojev nam bo verjetno uspelo odpraviti grlo v navijanju votka. V septembru se bo tudi rekonstruiralo ekscentrovo križno navijalne stroje na pogon z valjčki s povratno vijačnico. S pomočjo te rekonstrukcije se predvideva ob dobri kvaliteti lanene preje ca. 30% povečanje produkcije in kvalitetnejše navijanje preje.

Vendar pa nam te nove kapacitete v navijanju votka in rekonstrukcija navijalnega stroja ne bosta

rešila problema, če ne bomo dobivali vsaj delno zadovoljivo kvaliteto lanene preje in to predvsem beljene. Kajti le na ta način se bodo zmanjšali pretrgi pri navijanju in povečalo izkoriščanje strojev.

Zadnje mesece se opaža, da pride večkrat do poslabšanja kvalitete preje v trdnosti po beljenju. Ti primeri pa narekujejo strožjo kontrolo kvalitete beljenja, da se nepravilnosti odstranijo tako, da ne trpi pri tem kvaliteta preje. Pri sedanji kvaliteti surove in beljene lanene preje je nemogoče doseči normalno produkcijo na previjalnih in navijalnih strojih. Zato se mora tudi v tem pogledu narediti korak naprej, ker rešitev ozkih grl ni samo vprašanje novih kapacitet.

V mesecu juliju smo imeli registriranih 2620 zastojnih statvenih ur zaradi pomanjkanja votka. To nam je povzročilo izgubo ca. 16 000 000 vtokov kar predstavlja ca. 3,5% mesečnega plana.

Iz navedenega se lahko sklepa, da je proizvodni načrt za leto 1963 pravilno postavljen, samo kapacitete pripravljavnice se morajo vskladiti s tkalnico in pa izboljšati kvaliteto preje in to predvsem surovo in beljeno laneno prejo. S tem bi dosegli normalno izkoriščanje strojev v pripravljavnici. Pripravili bi potrebne količine preje v normalnem delovnem času, ne pa z nadurnim in sobotnim popoldanskim ter nočnim delom. S tem bi odpadli dodatki za nadurno in nočno delo, zmanjšali bi se proizvodni stroški, tkalnica pa bi lahko obratovala brez zastojev in v istem času dosegla večjo proizvodnjo.

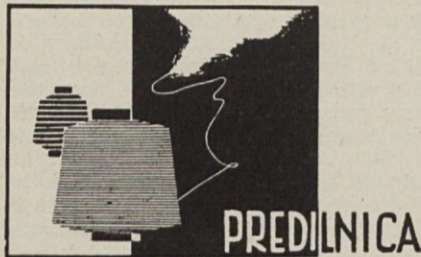
Če pogledamo še mesec avgust bo tkalnica izpolnila svojo mesečno proizvodno nalogo predvidoma s 108%. Prekoračila pa bo tudi kumulativno izpolnjevanje plana za ca. 0,5% ali ca. 15 000 m². Visoko prekoračitev mesečnega plana v avgustu smo dosegli na ta način, da smo delno obratovali med kolektivnim dopustom, delali 1 dan več kakor je bilo predvideno (dve prosti soboti delali za pomoč Skopju), delali v treh izmenah art. 323/102 in 637/102 za šotore. Poleg tega pa se je olajšalo delo pri navijanju votka v avtomatski tkalnici, ker smo dobili dolgo pričakovane vtokove cevke.

Naša naloga je, da obdržimo redno izpolnjevanje mesečnih proizvodnih nalog in uspešno izpolnimo proizvodni načrt, kateri nam je bil postavljen za leto 1963.

Proizvodnja konfekcije v avgustu mesecu se je odvijala v intenzivnem izpolnjevanju obljube in naloge, da izdelamo naročeno število šotorov za ponesrečence potresa v Skopju. Prve dni avgusta smo dobili naročilo za izdelavo 400 kom šotorov tipa Kumrovec. Republiški štab Makedonije za ponesrečence pa je kmalu naročilo povečal na 500 komadov. Izdelati tako veliko količino šotorov v tako kratkem času je za naš dosedanji način dela predstavljalo veliko in na videz nerešljivo nalogo. Položaj je bil še težji zaradi kolektivnega dopusta, ki smo ga prav tiste dni nastopili. Kljub temu smo uspeli. Prekinili smo dopuste, prenesli del naloge tudi na oddelek lahke konfekcije ter usmerili vse sile na pospešeno izdelavo Kumrovcev. Rezultat vsega tega je bil ta, da smo do konca meseca izdelali 570 šotorov.

Ob tej priliki smo prišli do dragocenega spoznanja, kako drugače se da organizirati delo in kako drugačen efekt se doseže, če je delo serijsko in neprekinjeno. Skoraj ni vredno ponavljati stare hibe, ker vemo, da so bile neizbežne. Zaradi izrednega interesa med potrošniki za naše šotore smo bili namreč prisiljeni izdelovati majhne serije vseh šestih modelov, ker nismo imeli zaloge pred sezono. Temu se sedaj lahko ogremo. Sezone je konec in misliti moramo na drugo leto. Poleg tega, da moramo pripraviti nove modele in jih temeljito preštudirati v izogib kakršne koli reklamacije, se moramo pripraviti tudi na delo v večjih serijah. Le pri tem namreč pridemo do bistvenih prihrankov na materialu in času izdelave, kar nam je avgustovska proizvodnja lepo pokazala.

V mesecu juliju je predilnica prejela iz uvoza 60 ton lanenega vlakna, od tega 25 ton kvalitete TB-15. Pri komisijskem pregledu je bilo ugotovljeno, da ima to vlakno dobro trdnost in tudi po izgledu je čisto v redu. Pri predelavi tega vlakna t.j. pri mokrem predenju pa smo imeli velike težave ter nikakor nismo mogli izdelati kvalitetno prejo. Izkazalo se je, da se težko razmoči in zaradi tega neenakomerno razvleče. Rezultat tega je bila zelo neegalna preja, na stroju mnogo pretrgov in namesto da bi predica dosegla 6-9 odzvemov jih je naredila samo 2-4. Malo boljše je bilo, če smo dodali vodi namakalno sredstvo in zvišali temperaturo vode. Da bi dosegli normalno proizvodnjo, smo morali to vlakno mešati z vlaknom druge proveniense, I.-klasne preje pa tudi na ta način nismo uspeli izdelati.

Z.

Obvestila in kadrovska služba

Vstopi:

1. Ulčar Jože, kovinostrugar, vstopil dne 27. 8. 1963.
2. Homar Marta, tkalka, vstopila dne 28. 8. 1963.

Obema želimo mnogo delovnih uspehov in dobro počutje v našem kolektivu.

Iztopi:

1. Keržanko Kristina, tkalka, samovoljno zapustila delo dne 24. 7. 1963.
2. Podgoršek Lado, uslužbenec, izstopil na podlagi lastne odpovedi dne 31. 7. 1963.
3. Kohek Ana, previjalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 3. 8. 1963.
4. Jurak Amalija, čistilka strojev, izstopila na podlagi lastne odpovedi dne 31. 7. 1963.
5. Dolinšek Ana, tkalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 7. 1963.
6. Lampret Angela, čistilka blaga, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 7. 1963.
7. Mastnak Ivan, železostrugar, izstopil sporazumno z upravo podjetja dne 7. 8. 1963.
8. Korošec Karolina, mokra predica, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 5. 8. 1963.

9. Golič Klara, tiskar, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 10. 8. 1963.
10. Gregorin Francka, tiskar, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 10. 8. 1963.
11. Orel Francka, tiskar, izstopila zaradi upokojitve dne 12. 8. 1963.
12. Hacin Marija, delavka v predpredilnici, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 10. 8. 1963.
13. Remic Marija, delavka v predpredilnici, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 10. 8. 1963.
14. Janežič Ernesta, tkalka, samovoljno zapustila delo dne 9. 8. 1963.
15. Koderman Štefka, previjalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 17. 8. 1963.
16. Lužar Slavka, tkalka, samovoljno zapustila delo dne 21. 8. 1963.
17. Vajda Matilda, tkalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 20. 8. 1963.
18. Sušnik Stane, razvijanje blaga za tiskarno, izstopil sporazumno z upravo podjetja dne 26. 8. 1963.
19. Homer Cilka, previjalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 8. 1963.
20. Hribar Marija, previjalka, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 8. 1963.
21. Lagoja Marija, šivilja v konfekciji, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 8. 1963.
22. Porenta Jožefa, šivilja v konfekciji, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 8. 1963.
23. Hacin Marija, šivilja v konfekciji, izstopila sporazumno z upravo podjetja dne 31. 8. 1963.

Upokojenki

1. Sušnik Marija, roj. 20. 8. 1912 v Gozdu nad Kamnikom. Dovršila je 4 razrede osnovne šole v rojstnem kraju. Izhaja iz male kmečke družine.

Prvo službo je nastopila leta 1931. Do vstopa v naše podjetje je službovala pri raznih delodajalcih kot gospodinjska pomočnica. Leta 1939 pa se je zaposlila v našem podjetju v oddelku predilnice. V predilnici je bila zaposlena na delovnem mestu — predenje na gill stroju. Na tem delovnem mestu je bila vseskozi do upokojitve dne 30. 7. 1963.

2. Orel Francka, roj. 1. 6. 1913 v Mengšu. Osnovno šolo je dovršila v Mengšu. Izhaja iz male kmečke družine. Zaradi pomanjkanja in številne družine je morala že pred 15. letom starosti za kruhom. V naše podjetje je vstopila leta 1928 na delovno mesto tkalke, kjer je ostala do upokojitve dne 12. 8. 1963.

Obema upokojenkama želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

VSEBINA :

Ing. S. Bergant: Od 30- do 40-letnice	Ing. T. Matičič: EE oplemenitilnica
F. Berglez: Proslava 40-letnice	Dr. M. Šiška: Kaj vemo o spanju
L. Zabukovec: Proizvodnja v juliju	V. Habjan: Obvestila iz kadrovske službe
J. Mavko: Prodaja v juliju	Izdaja v 900 izvodih kolektiv tovarne Induplati. Odgovorni urednik Jože Klešnik.
F. Adamič: Nabava v juliju	Natisnila in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani
J. Ukmar: 40 let v besedi in sliki EE konfekcija	
F. Jeraj: EE tkalnica	
A. Zornada: EE predilnica	